

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Studij sestrinstva

Elizabeta Vinogradac

**SKLONOST VARANJU STUDENATA
SESTRINSTVA**

Završni rad

Osijek, 2016.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

MEDICINSKI FAKULTET OSIJEK

Studij sestrinstva

Elizabeta Vinogradac

**SKLONOST VARANJU STUDENATA
SESTRINSTVA**

Završni rad

Osijek, 2016.

Rad je napravljen na Medicinskom fakultetu Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku.

Mentorica rada: izv.prof.dr.sc. Vesna Ilakovac.

Rad sadržava: 28 stranica i 14 tablica.

ZAHVALA:

Zahvaljujem mentorici izv.prof.dr.sc. Vesni Ilakovac, koja je pratila proces pisanja završnog rada i koja me svojim znanjem i iskustvom savjetovala te usmjeravala prema završetku studija.

Zahvaljujem svojoj obitelji koja mi je pružala podršku i pomoć tijekom cijelog studija.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. CILJ RADA.....	5
3. ISPITANICI I METODE	6
3.1. Ustroj studije.....	6
3.2. Ispitanici	6
3.3. Metode	6
3.4. Statističke metode.....	6
4. REZULTATI	7
5. RASPRAVA.....	19
6. ZAKLJUČAK.....	22
7. SAŽETAK	23
8. SUMMARY	24
9. LITERATURA	25
10. ŽIVOTOPIS	27
11. PRILOZI.....	28

1. UVOD

Sestrinstvo se kao struka temelji na etici sestrinske prakse. I sam Etički kodeks Američke udruge medicinskih sestara, prema kojemu je vođena sestrinska struka, identificira etiku kao sastavni dio temelja sestrinstva (1). U svakom susretu s pacijentom, svaka medicinska sestra i student sestrinstva mora stvoriti nepromjenjivo načelo i predanost provođenju etičke sestrinske prakse. Možda je najznačajniji temelj discipline sestrinstva zapravo etika njege, koja obuhvaća brigu i predanost pacijentima. Biti brižan moralni je ideal sestrinstva, što uključuje volju i predanost za njegu, znanje, stavove i vještine. Medicinske sestre koje cijene etiku njege i praksu etički se uzdižu na viši standard. Sve ispod te razine zapravo obezvrjeđuje sestrinsku struku. Nagrizanje integriteta u institucijama visokog obrazovanja je područje od značajnog interesa za edukatore na svakoj razini, pa i na studijima sestrinstva u kojima je osobna profesionalna etika očekivana od svih studenata. Na žalost, kao i na svim ostalim institucijama visokog obrazovanja, akademsko nepoštenje prisutno je i na studijima sestrinstva (2).

Akademsko se nepoštenje uglavnom ne događa kao izolirano djelovanje pojedinca nego kao djelovanje suradničkog tipa. Sve je više dokaza da je akademsko nepoštenje rasprostranjeno u medicinskim i zdravstvenim školama diljem svijeta. Istraživanje provedeno na medicinskom fakultetu u Zagrebu ukazuje na razmjerno visok stupanj akademskog nepoštenja i tolerancije nepoštenih postupaka među studentima, a pokazalo je i tko su zapravo sudionici u akademskom nepoštenju. U njemu su bili navedeni uglavnom prijatelji, kolege, drugi studenti ili netko drugi iako se može pretpostaviti da su u akademsko nepoštenje uključene i bliske osobe, odnosno osobe s kojima su studenti u rodbinskoj vezi (3). Mediji diljem svijeta svakodnevno govore o korupciji u svim aspektima života. Prijevara je, čini se, sveprisutna pa stoga i akademsko okruženje nije isključeno njene prisutnosti. Studenti su nepošteni na svim obrazovnim razinama i sustavima u razvijenim i nerazvijenim državama. Budući da smo postsocijalistička i poslijeratna zemlja u tranziciji, politički, ekonomski pa i akademski život u Hrvatskoj karakterizira korupcija. Kao što je navedeno, sve je više dokaza da je akademsko nepoštenje rasprostranjeno među studentima, što kasnije stvara štetan učinak u medicinskoj praksi jer studenti koji varaju u medicinskim školama uglavnom slijede isti obrazac ponašanja kasnije u svom radu s pacijentima i zdravstvenoj njezi (4).

Vrsta studija pokazala se kao važna odrednica učestalosti varanja (5). Prema Hardingu i suradnicima iz 2004. godine, uočena je veća pojavnost nepoštenog akademskog ponašanja studenata ekonomije (6), a manja pojavnost nepoštenog akademskog ponašanja studenata

društvenih i prirodnih znanosti prema Danielu i suradnicima iz 1991. godine (7). Ipak, visok postotak akademskog nepoštenja studenata na medicinskim studijima je osobito zabrinjavajući jer je vjerojatnije da će ono rezultirati nedostatkom znanja studenata te tako imati izravan i opasan utjecaj na zdravlje i život krajnjih korisnika njihovih usluga, odnosno pacijenata.

Što se zapravo smatra akademski nepoštenim ponašanjem u obrazovnom kontekstu?

Najozbiljniji oblik varanja je varanje na ispitu, odnosno pismenom ispitu znanja, a može uključivati prepisivanje odgovora od drugog studenta, upotrebu šalabahtera i pomaganje drugom studentu da vara na ispitu. Ostali oblici varanja događaju se prilikom pisanja pismenih radova (eseja, seminara, završnih radova) a odnose se na neovlašteno prisvajanje tuđeg autorskog vlasništva i prikazivanje kao vlastitog (plagiranje), izmišljanje bibliografije, predaju rada koji je napisao netko drugi i preuzimanje tuđih rečenica bez posebnog označavanja i referenciranja. Mnogi studenti zapravo ne prepoznaju cijeli spektar ponašanja koji bi se mogao nazivati varanjem, primjerice traženje pomoći kolege u pisanju seminara ili učenje za ispit pomoću starih ispita prijašnjih generacija studenata (5).

Današnja moderna tehnologija studentima služi kao savršen medij za provođenje akademskog nepoštenja. Sofisticirani telefonski uređaji (pametni telefoni), Internet te bežične internetske veze čine varanje lakšim nego ikad. Studenti mogu jedni drugima slati odgovore na ispitima s relativnom lakoćom koristeći pametne telefone. Fotografirana kopija cijelog ispita može biti slika koja se lako može poslati porukom putem uređaja. Plagiranje je postalo uobičajeno ponašanje akademskog života. Danas studenti pišu potpune eseje i seminarske radove samo rezanjem i lijepljenjem sadržaja s internetske stranice ili čak mogu kupiti originalni esej ili seminarski rad s brojnih web stranica (8).

Meta analiza koju je proveo Whitley 1998. godine, uspoređujući 107 istraživanja provedenih tijekom posljednjih 35 godina prošlog stoljeća, pokazala je da 70% studenata priznaje plagiranje svojih studentskih radova te varanje na pismenim ispitima (9). Unatoč slaganju većine studenata u tome da je varanje neetično, velik broj njih ipak varaju tijekom studija. Koji su razlozi takvog ponašanja? Većina autora ističe tri osnovna razloga zbog kojih bi studenti bili akademski nepošteni: želja za boljom ocjenom, odgađanje učenja ili odugovlačenje s učenjem, prezauzetost, odnosno nedostatak vremena. Ostali razlozi su zastupljeni u maloj mjeri, a uključuju sljedeće: nerazumijevanje gradiva, manjak interesa za gradivo, preopterećenost nastavom, činjenica da i drugi to rade nekažnjeno te vršnjački pritisak. Akademsko nepoštenje je u odnosu s umjerenim

očekivanjem uspjeha, prethodnim iskustvom varanja, studiranjem u teškim uvjetima, pozitivnim stavom prema varanju, doživljajem da socijalne norme podržavaju varanje, očekivanjem velike nagrade za uspjeh, socijalnom usporedbom (primjećivanje koliko drugi varaju, odnosno odobravaju varanje) te doživljenom ozbiljnosti primijenjene kazne za varanje. Pritom je klima akademske čestitosti u samoj obrazovnoj instituciji iznimno važna. Fakulteti u kojima su jasna pravila etičnog ponašanja, pri čemu je osobito važan vršnjački pritisak usmjeren na pridržavanje tih pravila, manje su mjesta zlouporabe. Čak i samo upozorenje na kontrolu studentskih radova i kaznu ima kao posljedicu smanjenu prisutnost akademskog nepoštenja među studentima (5).

Poštenje i moralnost su neke od najvažnijih vrlina medicinske struke. Mnogi individualni i kontekstualni čimbenici prepoznati su kao prediktori akademskog nepoštenja i percepcije varanja u studenata. Razlikujemo dva tipa čimbenika koji utječu na pojavu akademskog nepoštenja:

- Individualni čimbenici koji uključuju dob, spol, prosjek ocjena, samopoštovanje i tip ličnosti studenata;
- Kontekstualni čimbenici koji uključuju pritisak vršnjaka, pritisak konkurencije među studentima te ozbiljnost kažnjavanja akademskog nepoštenja.

Istraživanja su pokazala da ponašanje vršnjaka ima snažan utjecaj na učestalost akademskog nepoštenja (10).

Profesori su odgovorni za pružanje obrazovnih programa koji integriraju moralna i etička pitanja i pripremaju studente na praksu u skladu s etičkim pravilima profesionalne prakse. Imperativ je u tome da se studente spriječi u neetičkim, neprofesionalnim i neakademske ponašanjima kao što su varanje, plagiranje i neetično ponašanje u kliničkoj praksi poput mijenjanja zapisa, krivotvorenja, lažnih predstavljanja te svjesnih pomaganja drugima u nepoštenim radnjama. Akademsko nepoštenje vezano je uz nemoralno kliničko ponašanje i definitivno utječe na sestrinsku praksu. Najčešći primjeri neetičnog ponašanja u sestrinskoj praksi su raspravljavanje s pacijentima ili nemedicinskim osobljem na javnim mjestima, otkrivanje profesionalne tajne, uzimanje (krađa) bolničke opreme za korištenje u osobne svrhe, davanje lijekova te tretmani i kućne posjete koje nisu propisane. Vrlo je važno i točno definirati na svim obrazovnim institucijama što zapravo predstavlja akademsko nepoštenje i kako studente treba educirati o takvim ponašanjima. Postoje razne metode sprječavanja akademskog nepoštenja studenata poput dodjeljivanja različitih tema za studentske radove, stavljanje brojeva na ispitnim knjižicama, dodjeljivanje mjesta na ispitu za svakog studenta, zabrane napuštanja predavaonice tijekom ispita

te postavljanja studenata na veće razmake (11). Bez obzira na učestalost varanja, profesionalna obaveza profesora je prepoznati nepošteno ponašanje studenata, riješiti nemoralna pitanja te razviti politiku ponašanja i postupaka koji sprječavaju ili ispravljaju akademski nepoštena ponašanja. No, mnogi fakulteti ne postupaju kako bi trebali (12). Nažalost, u mnogo slučajeva obrazovne institucije nisu voljne poduzeti mjere protiv akademskog nepoštenja zbog straha od sudskih sporova, nedostatka iskustva te osjećaja da se takvi incidenti trebaju koristiti kao alat za učenje, a ne biti dio trajnog zapisa jednog studenta. Fakulteti bi trebali uključiti u obrazovni proces takve stvari u korist moralnog razvoja studenata uz teorijski i klinički razvoj. Studenti moraju shvatiti što je akademski integritet. Akademsko nepoštenje je u konačnici odgovorno za pogoršanje profesionalnosti i etičnosti sestrinske profesije (11).

2. CILJ RADA

Cilj ovog istraživanja je ispitati sklonost varanju studenata preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku i spremnost uključivanja drugih osoba u izvršavanje akademskog nepoštenja.

Specifični ciljevi su:

- Ispitati postoji li razlika između studenata koji uopće ne bi tražili uslugu i studenata koji bi tražili bilo koju od usluga;
- Ispitati postoji li razlika u traženju usluga s obzirom na vrstu usluge i osobe od koje se traži usluga;
- Ispitati postoji li razlika u traženju usluga između studentata s obzirom na spol;
- Ispitati postoji li razlika u učestalosti traženja usluga s obzirom na godinu studija.

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ustroj studije

Studija je bila ustrojena kao presječna (13).

3.2. Ispitanici

Ispitanici su studenti prve, druge i treće godine preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku. Ukupan broj studenata iznosi 187, od kojih je na prvoj godini 59, na drugoj 79, a na trećoj godini 49 studenata. Istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 141 ispitanik (75 %), od kojih je na prvoj godini 45 (76 %), na drugoj godini 53 (67 %), a na trećoj godini 43 (88 %) ispitanika. Istraživanje je provedeno tijekom lipnja 2016. godine.

3.3. Metode

Metoda ispitivanja je anonimni anketni upitnik autora Varje Đogaš, Ane Jerončić, Matka Marušića i Ane Marušić, koji su dali pristanak za provedbu (3). Upitnik se sastoji od dva dijela: prvi dio upitnika sadrži opće podatke (dob, spol) i prosjek ocjena na prethodnoj godini studija, odnosno u 4. razredu srednje škole za studente prve godine; drugi dio upitnika odnosi se na šest usluga (četiri usluge akademskog nepoštenja i dvije osobne materijalne usluge) koje se studenti osjećaju slobodni zatražiti od ljudi navedenih u upitniku (član obitelji, prijatelj, kolega i stranac). Usluge akademskog nepoštenja navedene su od najmanje ozbiljnog do najozbiljnijeg prijestupa, prema procjeni autora upitnika (Prilog 1.).

3.4. Statističke metode

Kategorijski podatci opisani su apsolutnim i relativnim frekvencijama. Numerički podatci opisani su aritmetičkom sredinom i standardnom devijacijom u slučaju raspodjela koje slijede normalnu, a u ostalim slučajevima medijanom i granicama interkvartilnog raspona. Razlike kategorijskih varijabli su testirane χ^2 i binomialnim testom, a po potrebi Fisherovim egzaktnim testom. Normalnost raspodjele numeričkih varijabli testirana je Kolmogorov-Smirnovljevim testom. Sve P vrijednosti su dvostrane. Razina značajnosti je postavljena na 0,05. Za statističku analizu korišten je statistički program SPSS (inačica 16.0, SPSS Inc., Chicago, IL, SAD) (13).

4. REZULTATI

Ispitanici su studenti prve, druge i treće godine preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku. Ukupan broj studenata iznosi 187, od kojih je na prvoj godini 59, na drugoj godini 79 i na trećoj godini 49 studenata. Istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 141 ispitanik (75 %), od kojih je na prvoj godini 45 (76 %), na drugoj godini 53 (67 %) i na trećoj godini 43 (88 %) ispitanika.

Tablica 1. Opća obilježja ispitanika

Obilježja ispitanika	
Dob [aritmetička sredina (standardna devijacija)]	21,8 (4,2)
Spol [broj (%)]	
Muški	21 (14,9)
Ženski	120 (85,1)
Godina studija [broj (%)]	
Prva	45 (31,9)
Druga	53 (37,6)
Treća	43 (30,5)
Ocjene [medijan (interkvartilni raspon)]	
U 4. razredu	4,7 (4,4 – 4,9)
U prethodnoj godini	3,7 (3,6 – 4,0)

Značajno veći broj ispitanika bi od rođaka tražio sve ispitane usluge osim usluge upotrebe poznanstva da sredi prolazak na ispitu, 46,1 % ispitanika bi tražio a 53,9 % ne bi, binomialni test, $p = 0,399$ (Tablica 2.).

U traženju usluga od najboljeg prijatelja, većina ispitanika bi tražila sve ispitane usluge osim usluge upotrebe svog poznanstva da sredi prolazak na ispitu te posudbe 50 € na 3 dana (Tablica 3.).

Tablica 2. Učestalost traženja usluga od rođaka za sve ispitanike

Traženje usluga od rođaka	Broj (%) ispitanika		p*
	Da	Ne	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	98 (69,5)	43 (30,5)	< 0,001
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	108 (76,6)	33 (23,4)	< 0,001
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	92 (65,3)	49 (34,6)	< 0,001
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	65 (46,1)	76 (53,9)	0,399
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	103 (73,1)	38 (26,9)	< 0,001
da vam posudi 50 € na 3 dana	96 (68,1)	45 (31,9)	< 0,001
Binomialni test			

Tablica 3. Učestalost traženja usluga od najboljeg prijatelja za sve ispitanike

Traženje usluga od najboljeg prijatelja	Broj (%) ispitanika		p*
	Da	Ne	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	129 (91,5)	12 (8,5)	< 0,001
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	131 (92,9)	10 (7,1)	< 0,001
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	105 (74,5)	35 (25,5)	< 0,001
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	56 (39,7)	85 (60,3)	0,018
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	97 (68,8)	44 (31,2)	< 0,001
da vam posudi 50 € na 3 dana	79 (56,1)	62 (43,9)	0,178
Binomialni test			

Većina ispitanika bi od kolege kojega poznaju tražila usluge potpisivanja na popisu nazočnosti na predavanju i prepisivanja odgovora na ispitu, dok značajna većina ne bi tražila materijalnu i financijsku uslugu. Osim usluge slanja odgovora na test – pitanja putem mobitela, 55,3 % ispitanika bi tražio uslugu a 44,7 % ne bi, binomialni test, $p = 0,238$ (Tablica 4.).

Značajno veći broj ispitanika ne bi tražio od kolege kojega ne poznaju gotovo sve ispitane usluge. Kod usluge prepisivanja odgovora na ispitu 44,7 % ispitanika je odgovorilo pozitivno, a 55,3 % negativno, binomialni test, $p = 0,238$ (Tablica 5.).

Tablica 4. Učestalost traženja usluga od kolege kojega poznaju za sve ispitanike

Traženje usluga od kolege kojega poznaju	Broj (%) ispitanika		p*
	Da	Ne	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	107 (75,9)	34 (24,1)	< 0,001
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	115 (81,6)	26 (18,4)	< 0,001
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	78 (55,3)	63 (44,7)	0,238
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	24 (17,1)	117 (82,9)	< 0,001
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	16 (11,4)	125 (88,6)	< 0,001
da vam posudi 50 € na 3 dana	11 (7,8)	130 (92,2)	< 0,001
Binomialni test			

Tablica 5. Učestalost traženja usluga od kolege kojega ne poznaju za sve ispitanike

Traženje usluga od kolege kojega ne poznaju	Broj (%) ispitanika		p*
	Da	Ne	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	20 (14,2)	121 (85,8)	< 0,001
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	63 (44,7)	78 (55,3)	0,238
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	21 (14,9)	120 (85,1)	< 0,001
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	6 (4,3)	135 (95,7)	< 0,001
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	5 (3,6)	136 (96,4)	< 0,001
da vam posudi 50 € na 3 dana	1 (0,7)	140 (99,3)	< 0,001
Binomialni test			

Prema učestalosti traženja usluga i prema zbroju navedenih kategorija značajna razlika pronađena je u učestalosti svih odgovora (Tablica 6.).

Tablica 6. Učestalost traženja usluga ispitanika prema zbroju navedenih kategorija

Usluge	Broj (%) ispitanika		p*
	Uopće ne bi tražili uslugu	Tražili bi uslugu	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	5 (3,6)	136 (96,4)	< 0,001
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	5 (3,6)	136 (96,4)	< 0,001
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	32 (22,7)	109 (77,3)	< 0,001
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	74 (52,5)	67 (47,5)	< 0,001
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	28 (19,9)	113 (80,1)	0,614
da vam posudi 50 € na 3 dana	39 (27,6)	102 (72,4)	< 0,001
χ^2 test			

Značajno veći broj ispitanika, i muških i ženskih bi od rođaka tražio sve ispitane usluge (Tablica 7.).

Tablica 7. Učestalost traženja usluga od rođaka prema spolu

Traženje usluga od rođaka	Odgovor	Broj (%) ispitanika		p*
		Muški	Ženski	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	15 (71,4)	83 (69,2)	> 0,999
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	16 (76,2)	92 (76,7)	> 0,999
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	16 (76,2)	76 (63,3)	0,325
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	12 (57,1)	53 (44,2)	0,344
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	14 (66,7)	89 (74,2)	0,594
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	13 (61,9)	83 (69,2)	0,613
χ^2 test				

U traženju usluga od najboljeg prijatelja, većina ispitanika, muških i ženskih bi tražila sve ispitane usluge (Tablica 8.).

Tablica 8. Učestalost traženja usluga od najboljeg prijatelja prema spolu

Traženje usluga od najboljeg prijatelja	Odgovor	Broj (%) ispitanika		p*
		Muški	Ženski	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	19 (90,5)	110 (91,7)	> 0,999
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	18 (85,7)	113 (94,2)	0,171
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	16 (76,2)	89 (74,2)	> 0,999
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	10 (47,6)	46 (38,3)	0,473
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	14 (66,7)	83 (69,2)	0,803
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	11 (52,4)	68 (56,7)	0,813
χ^2 test				

Značajno veći broj muških i ženskih ispitanika bi tražio od kolege kojega poznaju sve ispitane usluge osim upotrebe poznanstva u svrhu sređivanja prolaska na ispitu te usluga materijalne i financijske posudbe (Tablica 9.).

Tablica 9. Učestalost traženja usluga od kolege kojega poznaju prema spolu

Traženje usluga od kolege kojega poznaju	Odgovor	Broj (%) ispitanika		p*
		Muški	Ženski	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	14 (66,7)	93 (77,5)	0,281
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	16 (76,2)	99 (82,5)	0,543
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	14 (66,7)	64 (53,3)	0,343
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	6 (28,6)	18 (15,0)	0,203
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	6 (28,6)	10 (8,3)	0,016
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	5 (23,8)	6 (5,0)	0,012
χ^2 test				

Značajno veći broj ispitanika od kolege kojega ne poznaju ne bi tražio gotovo sve ispitane usluge (Tablica 10.)

Tablica 10. Učestalost traženja usluga od kolege kojega ne poznaju prema spolu

Traženje usluga od kolege kojega ne poznajete	Odgovor	Broj (%) ispitanika		p*
		Muški	Ženski	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	3 (14,3)	17 (14,2)	> 0,999
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispit	Da	12 (57,1)	51 (42,5)	0,241
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	5 (23,8)	16 (13,3)	0,315
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispit	Da	2 (9,5)	4 (3,3)	0,219
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	1 (4,7)	4 (3,3)	0,559
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	0 (0,0)	1 (0,8)	> 0,999
χ^2 test				

S obzirom na godine studija ispitanika, značajna većina njih bi od rođaka tražila sve usluge osim usluge potpisivanja na popisu nazočnosti na predavanju. Najviše bi tražili uslugu studenti druge godine (81,1 %), zatim studenti treće (67,4 %), a najmanje studenti prve godine (57,8 %), Fisherov egzaktni test, $p = 0,039$ (Tablica 11.).

Tablica 11. Učestalost traženja usluga od rođaka s obzirom na godinu studija

Traženje usluga od rođaka	Odgovor	Broj (%) ispitanika			p*
		1. godina	2. godina	3. godina	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	26 (57,8)	43 (81,1)	29 (67,4)	0,039
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	35 (77,8)	44 (83,1)	29 (67,4)	0,058
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	32 (71,1)	37 (69,8)	23 (53,5)	0,168
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	21 (46,7)	25 (47,2)	19 (44,2)	0,954
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	31 (68,9)	42 (79,3)	30 (69,8)	0,437
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	28 (62,2)	40 (75,5)	28 (65,1)	0,334
Fisherov egzaktni test					

Značajno veći broj ispitanika sa sve tri godine studija bi tražilo sve ispitivane usluge (Tablica 12.).

Tablica 12. Učestalost traženja usluga od najboljeg prijatelja s obzirom na godinu studija

Traženje usluga od najboljeg prijatelja	Odgovor	Broj (%) ispitanika			p*
		1. godina	2. godina	3. godina	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	38 (84,4)	49 (92,5)	42 (97,7)	0,084
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	41 (91,1)	50 (94,3)	40 (91,3)	0,917
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	33 (73,3)	38 (71,7)	34 (79,1)	0,736
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	18 (40,0)	22 (41,5)	16 (37,2)	0,908
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	27 (60,0)	38 (71,7)	32 (74,4)	0,302
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	23 (51,1)	30 (56,6)	26 (60,5)	0,685
Fisherov egzaktni test					

Značajno veći broj ispitanika sa sve tri godine studija bi od kolege kojega poznaju tražilo sve ispitane usluge osim usluge upotrebe poznanstva u svrhu sređivanja prolaska na ispitu te materijalne i financijske usluge (Tablica 13.).

Tablica 13. Učestalost traženja usluga od kolege kojega poznaju s obzirom na godinu studija

Traženje usluga od kolege kojega poznaju	Odgovor	Broj (%) ispitanika			p*
		1. godina	2. godina	3. godina	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	33 (73,3)	44 (83,1)	30 (69,8)	0,289
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	36 (80,0)	46 (86,8)	33 (76,7)	0,428
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	26 (57,8)	28 (52,8)	24 (55,8)	0,889
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	11 (24,4)	8 (15,1)	5 (11,6)	0,277
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	4 (8,9)	10 (18,9)	2 (4,7)	0,098
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	2 (4,4)	8 (15,1)	1 (2,3)	0,061
Fisherov egzaktni test					

Od kolega koje ne poznaju najviše bi usluga potpisivanja nazočnosti tražili studenti prve (20 %) i druge (16,98 %), a najmanje treće godine (4,65 %; $p < 0,001$). Također, studenti druge godine (9,43 %) bi tražili posudbu automobila kolege kojeg ne poznaju, dok niti jedan student prve i treće godine to ne bi tražio, $p = 0,012$, Fisherov egzaktni test (Tablica 14.).

Tablica 14. Učestalost traženja usluga od kolege kojega ne poznaju s obzirom na godinu studija

Traženje usluga od kolege kojega ne poznaju	Odgovor	Broj (%) ispitanika			p*
		1. godina	2. godina	3. godina	
da se umjesto vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da	9 (20,0)	9 (16,9)	2 (4,7)	$< 0,001$
da vam dopusti prepisati od njega / nje odgovore na ispitu	Da	19 (42,2)	29 (54,7)	15 (34,99)	0,137
da vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da	4 (8,9)	13 (24,5)	4 (9,3)	0,062
da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da	3 (6,7)	2 (3,7)	1 (2,3)	0,675
da vam posudi svoj automobil na 1 dan	Da	0 (0,0)	5 (9,4)	0 (0,0)	0,012
da vam posudi 50 € na 3 dana	Da	0 (0,0)	1 (1,9)	0 (0,0)	$< 0,001$
Fisherov egzaktni test					

5. RASPRAVA

Strukturu ispitanika čine studenti prve, druge i treće godine preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku. Ukupan broj studenata iznosi 187, od kojih je na prvoj godini 59, na drugoj godini 79, a na trećoj godini 49 studenata. Istraživanjem je obuhvaćeno ukupno 141 ispitanik (75 %), od kojih je na prvoj godini 45 (76 %), na drugoj godini 53 (67 %), a na trećoj godini 43 (88 %) ispitanika. U istraživanju je sudjelovalo 120 (85,1 %) osoba ženskog i 21 (14,9 %) muškog roda. Prosjek ocjena u 4. razredu iznosio je 4,7, odnosno na prethodnoj godini studija 3,7. Ovakvo istraživanje provedeno je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2008. godine na 591 studentu prve, treće i šeste godine studija. Studenata prve godine bilo je 245 (41,6 %), treće godine 196 (33,1 %) i šeste godine 150 (25,3 %) od kojih su većina bili ženskoga roda što se odražava i na tipičnu rodnu strukturu samog fakulteta, a većina je studenata također imala i visok prosjek ocjena na prethodnim godinama studija, odnosno na kraju završnog razreda srednje škole (3). U usporedbi s našim istraživanjem, možemo zaključiti da je podjednaka zastupljenost studenata ženskoga roda, dok je također podjednaka i zastupljenost studenata prema studijskim godinama koji su sudjelovali u istraživanju, i to nešto više u našem istraživanju nego u zagrebačkom. Gledajući medijane ocjena u četvrtom razredu srednje škole, zaključujemo podjednaku zastupljenost visokog prosjeka u jednom i drugom istraživanju, dok je među studentima viših godina uočena mala razlika.

Prema učestalosti traženja usluga za sve ispitanike, odnosno globalno zaključujemo da studenti najviše traže uslugu prepisivanja odgovora na ispitu i to od rođaka (76,6 %), najboljeg prijatelja (92,9 %) i kolege kojega poznaju (81,6 %), dok od kolege kojega ne poznaju najčešće ne bi tražili gotovo nikakve usluge. Rezultati istraživanja provedenog u Zagrebu su pokazala da studenti uglavnom najčešće traže usluge prepisivanja odgovora na ispitu te potpisivanja na popisu nazočnosti na predavanju od rođaka i najboljeg prijatelja (3). Kod usluge upotrijebe svog poznanstva (rođaka) u svrhu sređivanja prolaska na ispitu 46,1 % ispitanika odgovorilo je pozitivno a 53,9 % negativno, što je zapravo zabrinjavajuća činjenica. Zaključujemo da su studenti preddiplomskog studija sestrinstva voljni uključiti ostale osobe u provođenje akademskog nepoštenja te da je ono među studentima percipiramo kao aktivnost izvan nečije osobne odgovornosti. U okruženju koje je zapravo vrlo popustljivo prema aktivnostima akademskog nepoštenja, izbor studenta o osobi koju će uključiti u isto zapravo pokazuje svijest o prihvatljivosti usluga akademskog nepoštenja kod studenata (4,14). Osobne materijalne usluge, kao što je posudba

nešto novca ili automobila, uglavnom su rezervirane za obitelj i bliske prijatelje, kao i za najteže djelo akademskog nepoštenja – tražiti nekoga da koristi osobne veze s ispitivačem kako bi se osigurao prolazak na ispitu. Jasno je i za koje će akademski nepoštene postupke studenti tražiti pomoć od osoba izvan kruga obitelji i prijatelja, pa tako studenti nemaju problem u angažiranju neznanca u akademsko varanje, pogotovo za najmanje ozbiljne radnje (prema autoru upitnika), poput potpisivanja na popisu nazočnosti na predavanju ili kopiranja, odnosno prepisivanja odgovora za vrijeme ispita. Kako se ozbiljnost usluga akademskog nepoštenja povećava, tako studenti zapravo više nisu toliko selektivni u izboru pojedinaca koje bi uključili u sam čin varanja, svjesni su dakle grijeha i posljedica za druge osobe (3). Možemo uočiti da su naši rezultati u korelaciji s rezultatima dobivenim u Zagrebu.

Realna je gradacija akademski nepoštenih usluga za koje bi studenti tražili pomoć od bilo koga od navedenih osoba u upitniku. Tako su studenti priznali akademsko nepoštenje u četiri situacije traženja usluga od bilo koga od navedenih osoba u upitniku, za potpisivanje na popisu nazočnosti na predavanju (96,4 %), za prepisivanje odgovora na ispitu (96,4 %), za slanje odgovora na test pitanja (77,3 %), te za upotrebu poznanstva u svrhu prolaska na ispitu (47,5 %) što je jako zabrinjavajuće. Podatci tijekom vremena potvrđuju da je fenomen visokih akademski nepoštenih radnji u promatranom okruženju zapravo stvaran i dobro ustrojen što potvrđuje relevantnost rezultata ovog istraživanja o spremnosti uključivanja drugih osoba u akademsko nepoštenje u stvarnom svijetu i situacijama te na sličnim akademskim institucijama (3,4). U prethodnom istraživanju autora upitnika iz 2004. godine dokazano je da je 94 % studenata iz iste medicinske škole priznalo da je barem jednom tijekom studija bilo akademski nepošteno (10). Istraživanje provedeno 2010. godine pokazalo je da ne samo da su gotovo svi maturanti priznali varanje, nego da je i većina njih upisalo fakultet s prethodnim iskustvima nepoštenja i varanja u srednjim školama (14).

Tko je najčešće akademski nepošten?

Dok su u prethodnim istraživanjima rezultati pokazali da su uglavnom muškarci više akademski nepošteni nego žene (15), naše istraživanje i druge studije u Hrvatskoj (4,10) nisu dokazale značajne razlike između spolova. U učestalosti traženja usluga prema spolu možemo vidjeti da su ispitanici i muškog i ženskog roda podjednako skloni tražiti bilo usluge akademske ili materijalne osobne koristi od rođaka, najboljeg prijatelja i kolege kojeg poznaju. U slučaju usluge potpisivanja na popisu nazočnosti od rođaka bi 71,4 % muških i 69,2 % ženskih ispitanika, od najboljeg

prijatelja 90,5 % muških, a 91,7 % ženskih i od kolege kojeg poznaju 66,7 % muških i 77,5 % ženskih tražilo navedenu uslugu. Dok su u istraživanju provedenom u Zagrebu studentice imale manju sklonost tražiti bilo kakve usluge akademskog nepoštenja i usluga osobne i materijalne koristi, ali samo na prvoj godini studija, a muški studenti su zapravo bili spremniji tražiti usluge i akademskog nepoštenja i osobne te materijalne koristi (3). Statistički značajna razlika pronađena je samo u učestalosti traženja usluga u materijalnoj i osobnoj koristi od kolega poznanika. Nedostatak velikih spolnih razlika može se objasniti činjenicom dugogodišnje ženske dominacije na medicinskim fakultetima u Republici Hrvatskoj. S druge strane, studentice u Zagrebu su pokazale veću spremnost uključivanja drugih u akademsko nepoštenje na 3. godini studija, kada zapravo prema nastavnom planu i programu počinje klinička nastava. To možemo objasniti činjenicom da studentice često usvajaju muški obrazac ponašanja kada se bave tradicionalnim poslovima u kojima dominiraju muškarci, odnosno kada su muškarci i žene u struci zapravo jednaki, a to se događa na 3. godini kada su studenti u okruženju kliničke nastave gdje dominiraju ljudi na vodećim položajima (4,10). U našem istraživanju takva razlika nije uočena zato što se nastavni program medicine i sestrinstva znatno razlikuje po kliničkoj nastavi, gdje studentima sestrinstva ona počinje odmah na 1. godini studija. Ti se rezultati mogu povezati i s pritiscima na studente da budu što uspješniji, a suočavaju se s poteškoćama medicinskog obrazovanja i jake hijerarhije u kliničkom i timskom radu, što zapravo utječe na njihovo ponašanje (3).

Prema učestalosti traženja usluga s obzirom na godine studija, studenti sa sve tri godine bi od rođaka (za uslugu potpisivanja nazočnosti na predavanju studenti odlučilo bi se 57,8 % studenata 1. godine, 81,3 % studenata 2. godine i 76,4 % studenata 3. godine) i najboljeg prijatelja tražili gotovo sve usluge, a od kolege kojega ne poznaju usluge potpisivanja nazočnosti na predavanju, prepisivanje odgovora na ispit te slanje odgovora na testna pitanja putem mobitela. Shodno s tim, najmanje povjerenja imaju u kolegu kojega ne poznaju. Dakle, s obzirom na godine studija, studenti bi podjednako tražili sve usluge, gdje nema razlike, kao i s obzirom na spol. No, bez obzira na nedostatak razlike u raspodjeli s obzirom na godine studija, stopa pozitivnih odgovora na svim studijskim godinama u ovom istraživanju i istraživanju provedenom u Zagrebu je vrlo visoka, a odgovori koji su dobiveni o njihovoj spremnosti uključivanja drugih osoba u akademski nepoštena ponašanja vrlo su slični prevalenciji priznatog akademskog nepoštenja u istim i drugim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj tijekom posljednjeg desetljeća (4,10). Napredovanje tijekom studija zapravo ne utječe na promjenu stava studenata prema akademskom nepoštenju.

6. ZAKLJUČAK

Provedenim istraživanjem i analizom podataka možemo zaključiti:

- Da su studenti i studentice preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku spremni uključiti druge osobe (rođaka, najboljeg prijatelja, kolegu kojega poznaju i kojega ne poznaju) i tražiti pomoć od njih u svrhu provođenja akademski nepoštenih postupaka.
- Da napredovanje tijekom studija ne utječe na promjenu stava prema akademskom nepoštenju.

Akademsko nepoštenje je dio šire mreže populacije koja podupire korupciju u društvu, pa tako i u zdravstvenom sektoru, što u konačnici dovodi do lošije kvalitete zdravstvene zaštite. Gledajući na globalnoj razini i sa socijalnog aspekta, spremnost uključivanja drugih osoba u svrhu provođenja akademski nepoštenih postupaka, samo varanje i posljedice takvog ponašanja nisu samo problemi pojedinih obrazovnih institucija i zemalja, nego se s njima treba suočiti na razini cjelokupnog društva (3). Iako se fenomen akademskog nepoštenja studenata dosta istražuje, osobito u Sjedinjenim Američkim Državama, te se ulaže dodatan trud u sprječavanju studentskog nepoštenja, u Republici Hrvatskoj su takva istraživanja, ali i rasprave u javnom prostoru, vrlo rijetka. Istraživački radovi koji se dotiču ove teme uglavnom su objavljeni na engleskom jeziku, što ne doprinosi otvaranju rasprave o tom problemu na našem području. Stoga je važno poticati istraživanja u ovom području i obnavljati raspravu o akademskoj čestitosti kako bi se dao bolji doprinos razumijevanju obrazovnog sustava koji na razini visokog obrazovanja postaje sve više zanemaren i nevidljiv (5). Profesori bi trebali biti svjesni da je njihova uloga i odgovornost formirati kulturu i integritet studenata, što je vrlo bitno za formiranje stručnog, etičnog i profesionalnog ponašanja. Samim će time doći do podizanja razine svijesti u studenata o lošem utjecaju akademskog nepoštenja koje se očituje u njihovoj praksi.

7. SAŽETAK

Cilj istraživanja: Cilj ovog istraživanja je ispitati sklonost varanju studenata preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku i spremnost uključivanja drugih osoba u izvršavanje akademskog nepoštenja.

Nacrt studije: Presječno istraživanje provedeno je na Medicinskom fakultetu u Osijeku.

Ispitanici i metode: U istraživanje je uključen 141 student preddiplomskog studija sestrinstva. Metoda ispitivanja bio je anonimni anketni upitnik. Upitnik se sastoji od dva dijela. Prvi dio upitnika sadrži opće podatke (dob, spol) i prosjek ocjena na prethodnoj godini studija, odnosno u 4. razredu srednje škole za studente prve godine. Drugi dio upitnika odnosi se na šest usluga (četiri usluge akademskog nepoštenja i dvije osobne materijalne usluge) za koje se studenti osjećaju slobodni tražiti od ljudi navedenih u upitniku (član obitelji, prijatelj, kolega i stranac).

Rezultati: Iz rezultata je vidljivo da su studenti preddiplomskog studija sestrinstva voljni uključiti ostale osobe u akademsko nepoštenje. Osobne materijalne usluge, kao što je posudba nešto novca ili automobila, uglavnom su rezervirane za obitelj i bliske prijatelje (73,1 %). Za manje ozbiljne radnje akademskog nepoštenja, poput prepisivanja i potpisivanja na popisu nazočnosti, studenti nemaju problem u angažiranju osoba izvan kruga obitelji i prijatelja (44,7 %).

Zaključak: Možemo zaključiti da su studenti i studentice preddiplomskog studija sestrinstva Medicinskog fakulteta u Osijeku spremni uključiti druge osobe (rođaka, najboljeg prijatelja, kolegu kojeg poznaju i kojeg ne poznaju) i tražiti pomoć od njih u svrhu provođenja akademski nepoštenih postupaka. Napredovanje tijekom studija ne utječe na promjenu stava prema akademskom nepoštenju.

KLJUČNE RIJEČI: akademsko nepoštenje; etika sestrinstva; sklonost varanju; studenti sestrinstva.

8. SUMMARY

Tendency of academic cheating among nursing students

Study goal: The aim of this study is to examine tendencies towards trickiness within the undergraduate students' population of Nursing School of Medicine in Osijek and their readiness to involve other persons in practising of academic dishonesty.

Study design: A cross-sectional research was conducted at the Medical Faculty in Osijek.

Participants and methods: The study included 141 undergraduate students of the Nursing School of Medicine. The method used was an anonymous questionnaire. The questionnaire consists of two parts. The first part contains general information (age, gender) and average grade score during the previous academic year, namely in the 4th grade of high school for the first year students. The second part refers to six services (four services of academic dishonesty and two services of personal financial favours), for which the students feel free to ask from people listed in the questionnaire (a family member, a friend, a colleague and a stranger).

Results: The results show that undergraduate students of the Nursing School of Medicine in Osijek are willing to include other persons in the acts of academic dishonesty. Personal financial and material favours, such as borrowing money or a car are reserved mainly for the family and close friends (73,1 %). For less serious acts of academic dishonesty, such as copying results and signing on the attendance list, students have no problems in engaging people outside their family and freinds' circle (44,7 %).

Conclusion: We can conclude that the students of the undergraduate study of Nursing School of Medicine in Osijek are ready to involve other persons (relatives, best friends, colleagues they know or don't know) and to ask for their help in performing of acts of academic dishonesty. The progress of the study does not affect the change of attitude towards academic dishonesty.

KEY WORDS: academic dishonesty; nursing ethics; nursing students; trickiness.

9. LITERATURA

1. American Nurses Association. Code of ethics for nurses with interpretive statements. Maryland: Silver Spring; 2001.
2. McCrink A. Academic misconduct in nursing students: behaviours, attitudes, rationalizations, and cultural identity. *J Nurs Educ.* 2010;49:653-659.
3. Đogaš V, Jerončić A, Marušić M, Marušić A. Who would students ask for help in academic cheating? Cross-sectional study of medical students in Croatia. *BMC Med Educ.* 2014;14:1048.
4. Kukolja TS, Taradi M, Đogaš Z. Croatian medical students see academic dishonesty as an acceptable behaviour: a cross-sectional multicampus study. *J Med Ethics.* 2012;38:376-379.
5. Petrak O, Bartolac A. Akademska čestitost studenata zdravstvenih studija. *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje.* 2014;18:81-117.
6. Harding TS, Carpenter DD, Finelli CJ, Passow HJ. Does academic dishonesty relate to unethical behavior in professional practice? An exploratory study. *Sci Eng Ethics.* 2004;10:311-324.
7. Daniel G, Blount KD, Ferrell CM. Academic misconduct among teacher education students: a descriptive correlational study. *Research in higher education.* 1991;32:703-724.
8. Arhin AO. A pilot study of nursing student's perceptions of academic dishonesty: A generation Y perspective. *ABNF J.* 2009; 20:17-21.
9. Whitley BE. Factors Associated with cheating among college students: A review. *Research in higher education.* 1998;39:235-274.
10. Hrabak M, Vukalija A, Vodopivec I, Hren D, Marusić M, Marušić A. Academic misconduct among medical student in a post-communist country. *Med Educ.* 2004;38:276-285.
11. Kolanko KM, Clark C, Heinrich KT, Olive D, Serembus JF, Sifford SK. Academic dishonesty, bullying, incivilit and violence: Dillicult challenges facing nurse educators. *Nurs Educ Perspect.* 2006;27:34-43.
12. Stinecypher K, Wilson P. Academic policies and practice to deter cheating in nursing education. *Nurs Educ Perspect.* 2014;35:167-179.

13. Marušić M, i sur. Uvod u znanstveni rad u medicini, 4. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 2008.
14. Kukolja TS, Taradi M, Knezević T, Đogaš Z. Students come to medical school prepared to cheat: a multi-campus investigation. J Med Ethics. 2010; 36:666-670.

10. ŽIVOTOPIS

Ime i prezime: Elizabeta Vinogradac

Datum i mjesto rođenja: 6. 2.1994. Osijek

Adresa: Braće Radića 15, Črnkovci

Telefon: 091 535 5607

E-mail: evinogradac@gmail.com

Obrazovanje:

2012 – danas: Medicinski fakultet Osijek, Sveučilišni preddiplomski studij Sestrinstvo

2008 – 2012: Medicinska škola Osijek

2000 – 2008: Osnovna škola Hrvatski sokol, Podravski Podgajci

Članstva:

2013 – danas: Udruga studenata sestrinstva Osijek, Hrvatska udruga studenata sestrinstva

11. PRILOZI

Prilog 1. Anketni upitnik

Prilog 1. Anketni upitnik

I. dio upitnika

Molim Vas da ispunite sljedeće podatke:

Dob (zadnji rođendan) _____,

Spol: a) muški b) ženski

Godina studija: a) 1. godina b) 2. godina c) 3. godina

Prosjeck ocjena u 4. razredu srednje škole (1 decimala, za studente 1. godine): _____,

Prosjeck ocjena na završenoj prethodnoj godini studija: _____.

II. dio upitnika

Proučava se intenzitet usluga za koje biste se osjećali slobodni **tražiti od ljudi** navedenih u upitniku. Traženje usluga, odnosno dobivanje naklonosti utemeljeno je na vašoj povezanosti s tim osobama, kako je dolje navedeno.

Molimo zaokružite „da“ ili „ne“ u svakome polju:

OD KOGA BISTE VI TRAŽILI KOJU USLUGU?

Usluga koju biste tražili	Ljudi s Vaše studijske godine od kojih biste tražili uslugu			
	Rodak (krvna veza)	Najbolji prijatelj	Kolega kojega poznajete	Kolega kojega ne poznajete
Da se umjesto Vas potpiše na popisu nazočnosti na predavanju	Da Ne	Da Ne	Da Ne	Da Ne
Da Vam dopusti prepisati od njega/nje odgovore na ispitu	Da Ne	Da Ne	Da Ne	Da Ne
Da Vam putem mobitela pošalje odgovore na test-pitanja	Da Ne	Da Ne	Da Ne	Da Ne
Da upotrijebi svoje poznanstvo da vam dogovori prolazak na ispitu	Da Ne	Da Ne	Da Ne	Da Ne
Da vam posuđi svoj automobil na 1 dan	Da Ne	Da Ne	Da Ne	Da Ne
Da Vam posudi 50€ na 3 dana	Da Ne	Da Ne	Da Ne	Da Ne

Zahvaljujemo Vam na sudjelovanju u ovom istraživanju.